

Restaurarea unei colecții de mobilă pictată din secolele XIX–XX-lea Proiect inițiat de Fundația Mihai Eminescu Trust

Zsolt Máthé

Fundația a fost înființată în anul 1987 în Anglia, pentru sprijinirea scriitorilor români în schimbul de experiențe cu occidentul. În anul 2000 s-a înființat filiala fundației din România, iar noul scop a fost conservarea și revitalizarea patrimoniului cultural și natural al satelor săsești. Aceste și-au păstrat aspectul original săsesc.

De la înființarea sa, Fundația Mihai Eminescu Trust a dezvoltat proiectul ”Satul de sine-stătător”. Acest proiect integrat are ca scop revitalizarea comunităților rurale și îmbunătățirea calității vieții localnicilor prin folosirea responsabilă a patrimoniului cultural și natural.

Sătenii sunt implicați activ în conservarea și restaurarea valorilor moștenite. În cadrul acestui proiect fundația organizează cursuri de formare profesională în diferite domenii (agroturism, zidărie, tâmplărie, dulgherie, limba engleză) pentru comunitățile locale. Totodată sunt încurajați și sprijiniți persoanele care doresc să deschidă o mică întreprindere.

Proiectul integrat ”Satul de Sine Stătător” cuprinde și proiecte axate pe promovarea turismului responsabil și amenajarea de case de oaspeți tradiționale. Aceste case sunt amenajate tradițional, cu mobilier autentic, Transilvănean. Astfel aceste case servesc ca niște mici muzee locale, oferind adăpost pentru numeroase obiecte valoroase din punct de vedere etnografic.

În urma inventarierii și evaluării stării de conservare a acestor obiecte, piesele cu cea mai degradată stare de conservare urmează să fie restaurate în perioada 2014–2015 cu sprijinul și finanțarea a Fundației Horizon. Dintre obiectele alese, până în momentul de față s-a realizat restaurarea al unei armăroaie și al unei lavițe pictate.

Armăroaia datată din anul 1867 păstrată în holul unei case din Mălâncrav, împlinește acum doar o simplă funcție decorativă. Locul originală al acestei piese a fost acoperirea nișei din peretele dintre cele două geamuri ce se uitau către stradă din camera ”frumoasă”. În această nișă se păstrau cele mai importante documente ale casei, eventual Biblia sau chiar și țuică. Acest obiect a necesitat o întreagă intervenție de restaurare, deoarece stratul de pictură a fost foarte fragil și pulverulent, din cauză umidității excesive. Înainte de orice intervenție, acest strat de pictură pulverulentă trebuia fixat cu clei de piele și foiță japoneză, și călcată la temperatura de 50–60°C.

O parte din ușa armăroaiei a păstrat încă vopseaua verde pe bază de ulei care a fost îndepărtată cu gel de decapare în tehnica Dunst. Această tehnică este mult mai eficientă deoarece aburii de soluție pătrund mult mai repede între stratul original de vopsea pe bază de apă și stratul de vopsea pe bază de ulei. După reînclieirea îmbinărilor dezcleiate am

completat lipsurile cu esență de lemn identică cu originalul. În continuare după curățirea spatelui și al stratului pictural s-a realizat chituiră găurilor și halourilor cu Balsit. Reintegrarea cromatică s-a realizat cu acuarele în tehnicile *Tratteggio* și *Rittoco*, ținând cont de principiul reversibilității.

Stratul protector pentru zonele nepictate s-a realizat cu ceara de albine, iar stratul de pictură cu o soluție de Lac Dammar.

Celălalt obiect restaurat este o laviță pictată găsită de asemenea din satul Mălâncrav. Interesant este că lavița la dimensiunea originală a fost de două ori atât de lungă cum este în ziua de astăzi. Se presupune că la împărțirea averii, cele două părți n-au putut să se înțeleagă, și au preferat să taie piesa frățeste în două. Cândva în trecutul apropiat această piesă a fost vopsit cu un strat subțire de vopsea verde de ulei. Înlăturarea acestui strat de vopsea s-a efectuat prin metodă mecanică cu ajutorul suflantei de aer cald, tehnică ce nu afectează stratul de vopsea originală. Petele de vopsea adunate rămase în halouri, au fost îndepărtate cu soluție de decapare.

Scopul proiectului de față este nu numai conservarea și restaurarea acestor obiecte, dar și conștientizarea localnicilor că patrimoniului cultural și material moștenit este o valoare imensă, fiind ultimele mărturii din perioada de înflorire ale Transilvaniei odinioare. Obiectele alese pentru restaurare au fost salvate în casele de oaspeți din diferite gospodării, din șuri, beciuri, grajduri, poduri. De atunci starea lor de conservare doar s-a înrăutățit atât de mult încât în unele cazuri atacul de insecte xilofage a produs pagube semnificative, iar pictura este nu numai pulverulentă dar sa și pierdut în multe cazuri. În alte cazuri obiectele au fost revopsite sau chiar aruncate pe foc.

Scopul este salvarea acestor obiecte de pe această pantă sigură, cu credința că alții văzând metoda noastră de bună practică, aceste obiecte valoroase capătă o mai mare apreciere.

Zsolt Máthé

Restaurator Lemn Policrom

+40-0-728-123-078

E-mail: zsmathe@mihaieminescutrust.org

Mihai Eminescu Trust

Strada Cojocarilor nr. 10, Sighisoara 545400, Judetul Mures

Telefon/fax: +40-265-506-024

E-mail: contact@mihaieminescutrust.ro

website: www.mihaieminescutrust.ro

Traducere: Zsolt Máthé